

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

II. De eadem, competente ratione Privilegij & Dignitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

festum non fortiaur; huic enim ad suam canonicatum redeunt pristinus locus debetur; quia illum non dimisit absolute, sed sub alterius obtinendi conditione; quâ proinde deficiente, cum illum per conditionem causâ datâ causâ non secutâ repetit, *c. Cùm Univerforum 8. de Rer. perm.* pristinus & non novus Canonicus censetur: quod à S. Congreg. decisum, testis est Barbosa n. 17.

ARTICULUS II.

De eâdem competente ratione Privilegii & Dignitatis.

SUMMARIUM.

14. Ex privilegio aliquando quis alios antecedit.
15. Ratione Dignitatis omnibus major est Papa:
16. Cui proximi sunt S. R. E. Cardinales:
17. Ex quibus Episcopi Presbyteros,
18. Et hi Diaconos antecedunt.
19. Eos sequuntur Patriarcha & Primates,
20. Archi- & Episcopi,
21. Abbates & Ordinum Generales,
22. De precedentia Curialium Paps:
23. Inter Canonicos, Cathedrales Abbates & Vicarium generalem:
24. Inter hunc & Canonicos Sede vacante:
25. Inter eundem & Abbates:
26. Hos & Protonotarios Apostolicos:
27. Inter Canonicos & ceteros Clericos.
28. Lites de precedentia in Processionibus extrajudicialiter componit,
29. Et in judicio Petitorio definit Episcopus.

30. In Possessorio aliquando ipse,
31. Aliquando competens iudex etiam laicus est:
32. Qui etiam cognoscit de precedentia ex jure merè temporali.
33. Obedientia tria exigit,
34. Et debetur majoribus ratione Jurisdictionis.

Quartò, ratione Privilegii in Ecclesia etiam aliis major habetur, cujus personam vel dignitatem summus Pontifex aliis vult anteferri: quomodo inter Patriarchas, post Romanum cæterorum Principem, Constantinopolitanus, quantumvis Antiquitate sive Origine Antiochenò & Alexandrinò posterior sit, primum locum obtinet, *can. Renovantes 6. can. seq. dist. 22. & c. Antiqua 23. de Privileg.* ob honorem in ea Urbe collocatæ Regiæ Imperatorum Orientis: quæ propterea etiam Novæ Romæ appellatione fuit condecorata, *can. Constantinopolitana 3. dist. cit. & Novell. 70. cap. 1. Tholosan. Synagmat. lib. 15. cap. 5. n. 7.*

Quintò, ratione Dignitatis, Jurisdictionis & Administrationis: cujus ratione in Orbe Christiano toto cæteras Ecclesiasticas, ac proinde etiam Seculares potestates, & ipsum etiam Imperatorem, summus Pontifex antecedit, *c. Solita 6. ubi Papa & Imperator magnis duobus Luminaribus, inter cœli fidéra principatum obtinentibus, comparantur: & ille Luminare majus, iste Luminare minus nominantur; quòd, sicut sol tanquam Luminare majus, lunam tanquam Luminare minus, splendore Majestatisque, sic ex duabus Dignitatibus, quibus mundus regitur, can. Duo 10. dist. 96. sacra & Pontificalis potestate & autoritate Imperialem superet ac Regalem, ut in c. cit. notat Gonzalez n. 8.*

T t t a   in fine;

in fine; cum, quoties Ecclesiastica & Secularis concurrunt, huic illa præferatur, *can. Quis dubitet* 9. *dist. cit. c. Illud* 5. *hic* & diserte anteponatur *Extravag. Umic. Joan. XXII. §. Nos volentes* ibi, *Episcopali vel Regia dignitate* &c. *Ne se de vacante* & *Auth. Habita* ibi, *Episcoporum, Abbatum, Ducum, Procerum* &c. *C. Ne filius pro patre*, *Boërius de Ord. Grad. p. 1. n. 10.*

16. Primum à suprema hac dignitate locum in Ecclesia olim Ordinis Episcopalis Prælati omnes: hodie, & jam à Bonifacii VIII. aut Clementis V. temporibus, obtinent S. R. E. Cardinales, juxta dicta *Tit. 31. n. 26.* ad quem ipsos attollendi ratio fuit; quòd, licet Cardinales Presbyteri ac Diaconi Episcopis inferiores sint Ordine, superiores tamen iis sint officio ac potestate; cum Romanum Pontificem, Christi in terris Vicarium, eligendi speciali gaudeant prærogativâ: eique electo, non ut illi, in particulari aliqua Ecclesia, vel Provincia, sed Christiano Orbe toto gubernando, tanquam supremi Senatores, consilio & auxilio assistant; ut, cujus iste caput est corporis, ipsi membra sint, *can. Si quis* 22. *pr. 6. q. 1.* & ex qua iste desumptus est, *l. Quisquis* 5. *pr. C. ad L. Jul. Majest.* ejusque in Sacerdotalis officii executione Coadjutores censeantur, *c. Per Venerabilem* 13. *§. Sunt autem Qui fil. legit.* &c. & demum cum Papa judicent omnes: ipsi verò à nemine, præterquam à Papa & collegis suis judicentur, *Panormit. in c. Bone* 3. *de Postul. n. 7.* & *Jacobat. de Conciliis cap. & art. 1. à n. 118.*

17. Inter ipsos autem Cardinales Episcopi, quos inter eminet & Papam immediatè sequitur Hostiensis, huic suo unitum habens Episcopatum Veliternum: cui cæteris Episcopis Cardinalibus honoratorem locum deferendi ratio fuit; quòd

consecrat Papam, Imperatorem innogit, & Pallio in Urbe solus utatur, *Campeg. de Concil. cap. 15. n. 2.* & Cardinalium Collegii sit Decanus, Card. de Luca *Relat. Curia disc. 5. n. 29.* Hostiensem Portuensis, Præneltinus, Sabinaensis, Tusculanus & Albanus Episcopi: hos Presbyterorum, & istos sequitur Ordo Cardinalium Diaconorum, secundum ordinem Antiquitatis & cum facultate optandi vacantem Episcopatum vel Titulum Superiorem; ut qui Ordinem Episcopatum prior obtinuit, anteriorem Episcopatum vacantem suò relicto: & primus in ordine Presbyterorum, Episcopalem: primus in Ordine Diaconorum, Presbyteralem Titulum vacantem in proximo Cassistorio, si præsens sit, optare & titulum meliorare possit cum præterea saltus, occupandò locum *vg. inter Presbyteros*, qui ad istorù ordinem transfundere competeret, si suæ promotionis in illo ordine illo fuisset constitutus, *Luca disc. 5. n. 29. & 31.*

Secundus ab eadè suprema Dignitate locus, sed non eodè semper ordine in Ecclesiâ competit quatuor, majoribus Patriarchis primò enim Alexandrinus, Antiochenus præcedebat, *can. Sacrosancta* 2. *Secunda dist. 22.* quòd, licet ista Sedes à B. Petro ipsometus illa verò istius nomine à B. Marco Evangelista instituta & consecrata fuerit, Præfectura tamen Alexandrina præ Syria, quæ Antiochiæ jura dabat, emineret, & Augustalis à nomine suo dicta fuerit à Imperatore Augusto, *Rubr. C. ten. ff. de Offic. pref. Augustal.* cujus prærogative intuitu sedem Patriarchalem Alexandrinam Antiochenæ prælatam pertinebant *Bellarminus ad annum Christi 39.* & *Bellarminus Lib. 1. de Rom. Pontif. cap. 24.* Postquam Alexandrinam Antiochenæ cessante & huic illi prælatam videri potest, *can. 1. pr. 10. Sicut Romanus Antiochenus & Alexandrinus, dist.*

nus, *disp. 21.* Verùm, quia textus iste in Decretum à Gratiano translatus est ex Isidoro *Lib. 7. Etymolog. cap. 12.* & inter Sedes illas Ordinis mutatio aliò Jure prodita non reperitur, *can. 1. cit. pr.* relati ordinis ratio habenda non est. Demum utrique illi Patriarchæ Constantinopolitanae, ex ratione *n. 14.* allegata, prælati- tus est in Concilio Constantinopolitano *1. can. 5.* relati *can. Constantinopolitanae cit.* eisque accessit Hierosolymitanus, Patriarchalis præminentia honore ornatus à PP. Concilii Niceni *can. 7.* ut etiam habetur *can. Renovantes 6. can. fin. disp. 22. c. Antiqua 23. de Privileg. cit.* Jacobat. à *n. 97.* Boërius *p. 1. n. 13.* Barbosa *Jur. Eccles. lib. 1. cap. 6. à n. 17.* & Gonzalez in *c. Antiqua cit. à n. 4.*

Tertium ab eadem locum obtinent Patriarchæ Minores & Primates, habitâ ratione specialium privilegiorum, ipsis competentium ratione suarum Ecclesiarum; & his non extantibus, Ordinis, quò promoti sive ad dignitates illas sunt eve- cti, *arg. c. 1. cit.* Jacobat. *num. 262.* & Campeg. *cap. 15. n. 6.*

20. Quartum Archiepiscopi sive Metro- politani: & his proximum Episcopi, ha- bitâ ratione, non tam Provinciae vel Dio- cesis, quam suæ promotionis vel consecrationis ita; ut qui prius ad Metropolitanam sedem evectus, aut Episcopus est consecratus, postea evectos & consecra- tos antecedit, *c. fin. disp. 17.* ubi Barbosa *num. 1.*

21. Quintò & ab Episcopis proximò lo- cò in Ecclesia & Conciliis generalibus ve- niunt Abbates Conventuum Regularium, in his præminentiam, jurisdictionem, ad- ministrationem & usum Mitræ ac Baculi obtinentes, Panormit. in *c. Ex ore 17. de Privileg. n. 3.* & Campeg. *cit. cap. 15. n. 17.* id desumentes ex *can. Si quis deim- cept 16. q. 7. c. 1. de Etat. & qual. c. fin.*

de Offic. deleg. in 6. & auct. Habita cit. quibus textibus Abbates immediatè vel subjiciuntur Episcopo, vel Prælati istò inferioribus anteponuntur. Inter ipsos autem Abbates aliis ferè præponuntur, quorum Regula à sede Apostolica prius fuit approbata: & inter ejusdem Regu- læ sive Ordinis, qui ad Abbatialem di- gnitatem ante alios fuit promotus, *arg. l. 1. ff. de Albo scribendo,* Tamburinus *Tom. 1. de Jure Abbat. disp. 24. q. 3. n. 4.* Posthujusmodi Abbates in iisdem locis datur Generalibus Ordinum Religio- rum, qui non sunt Abbates: & post hos cæteris, qui secundum formam juramen- ti, in sua ad dignitatem promotione præ- stiti, ad Synodum venire tenentur: & demum Magistris in Theologia & Juris Canonici Doctoribus, *cit. Jacobat. art. 6. n. 4.* & Campeg. *cap. 17. n. 19.*

Post Episcopos ex clero seculari pri- mum locum juxta Ordinem suæ institu- tionis aliqui adstrunt quibusdam Offi- cialibus Curia Romanæ. Quibus tamen ad Concilium vocatis alii sessionem ex- traordinariam, aut eò ordine tribuen- dam volunt, quò in Capella Pontificia so- lent confidere, *cit. Campeg. n. 23.*

In Diocæsi- bus post Episcopum hono- ratiorem locum aliqui Vicario ejus gene- rali: alii Abbatibus & Præpositis Col- legium vel Conventum, cui cum juris- dictione Ordinaria præfunt, habentibus: alii Canonicis Cathedralibus, & rursum alii Protonotariis Apostolicis competere volunt. Quorum inter se pugnantes sententias alii in concordiam reducere co- nantur auxiliò tergeminae distinctionis.

Primam faciunt inter Canonicos *23.* singulos & collegialiter incedentes: quæ ipsos ex una, ex altera verò parte, Abbates Præpositos & Vicarium Generalem spe- ctat; quantumvis enim illis collegialiter incedentibus & in omnib⁹ actibus, in qui-
bus Ec-

Tt tt 3

bus Ecclesiam Cathedralem repræsentant, præcedentiam præ istis & merito adstruat Felinus in *c. Meminimus* 13. de *Accusat. n. 6.* quod Ecclesia illa cæteris dignior; & propterea, qui eam repræsentant, præ omnibus aliis honorandi sint, *arg. c. Quamvis* 38. de *Præbend. in 6.* istis tamen, & imprimis quidem Abbatibus & similibus Præpositis honoratiorem locum Canonici de Jure cedunt, quando incedunt singuli & Cathedralem Ecclesiam non repræsentant, ut cum Felino *cit. n. 6.* Panormit. in *c. Cum non liceat* 12. de *Præscrip. &* aliis adstruit *cit.* Tamburinus *disp. 25. q. 2. a. n. 9.* quod Abbatialis dignitatibus Episcopali inferioribus omnibus major à Jure habeatur, *can. Si quis deinceps &* aliis *textibus cit.* Deinde etiam Vicario generali, ut cum eodem Felino in *Rubric. hic num. 10.* docent Tuschus *Prætic. V. Vicarius conclus. 482. n. 21.* quod Episcopi personam repræsentet & in ipso istius Tribunali exerceat jurisdictionem, *c. Non putamus* 2. de *Consuet. in 6. c. Romana* 3. *pr. de Appellat. in 6.*

24. Sede Episcopali vacante Capituli Vicarius, sicut cæteros Canonicos de Jure antecedit, sic primum locum de Jure cedit ab Episcopali primam Dignitatem obtinenti, sive is Præpositus, sive Archidiaconus, sive Decanus aut alio nomine vocetur, Sbrozzius de *Vicar. Episc. lib. 2. q. 25. n. 20.* & Barbosa de *Offic. Episc. alleg. 54. n. 167.* Ratio est; quia Vicarius generalis, vacante sede, eodem modo se ad Capitulum habet, quod, illâ plenâ, ad Episcopum: & propterea æquum est; ut, sicut plenâ, Episcopo, sic vacante sede, Capitulo congregato, & ex ejus non congregati membris, saltem præcipuam dignitatem obtinenti, & Capitulum quodammodo repræsentanti cedat locum honoratiorem.

Dixi, de Jure; quia de Consuetudine, cui in proposita præcedentiæ materia

Jus plurimum defert, Baldus *in c. Cum olim 6. de Consuetud. a. n. 1.* & Felinus in *c. Statuimus* 15. *hic n. 1.* alicubi Abbatibus honoratiorem locum sibi vendicant Ecclesiæ Cathedralis Præpositus et Decanus: & in multis Germania nostræ Ecclesiis Vicarius Generalis extra tribunal suum v. g. in Ecclesia, Processionibus, & aliis congressibus sequitur eosdem, & in nonnullis canonicos Cathedrales, quando de eorum numero non est, vitans. Quam Consuetudinem reprobat, præquam difficile visum est Laimanno in *c. de Offic. Archidiacon. n. 4.* præsertim, cum diversarum causarum & locorum consideratione eadem persona anteferi illis possit & postponi, *l. 1. C. de Offic. Vicar. & c. Ad hæc* 7. de *Offic. Archidiacon. n. 10.* iste in quibusdam post Episcopum, ac proinde etiam Vicario, major vocatur; quantumvis, sicut in cæteros clericos, sic etiam in Archidiaconum ipse pro tribunali sedens exerceat jurisdictionem.

Alterâ inter Abbates ac Præpositos Exemptos & non Exemptos, ex una parte, & Vicarij generalis ex altera parte, præstat licet enim isti honoratiorem locum cedunt non Exemptis; quod, sicut Episcopalis dignitatem ei, quam Vicarius exerceat, jurisdictioni subiciantur: ei tamen Abbates & his similes præpositos saltem Exemptos anteponendos, non obscure tradatur in *Conventionali Episc. cap. 23.* ex cujus præcepto post Abbates primum thurificatio fit, cetera est Vicario generali. Ratio est; quod licet iste ad totam diocesim se extendat; ac proinde multo ampliore quam Abbates jurisdictionem habeat, et tamen non, ut Abbatum, perpetua sit, cum ab Episcopo amoveri omnino liberè possit: & non, ut ab Abbatibus, præcipuo sed alieno, scilicet Episcopi eum constituantis, jure exerceatur, *Zecchi. de Republica Eccles. cap. 29. & cit. Tamburini. q. 4. a. n. 3.* Tertia

26. Tertia inter Protonotarios Apostolicos: quorum aliqui Participantes, alii non-Participantes vocantur. Priorum olim septem duntaxat à S. Clementis: postea verò, & à Sixti V. Pontificatu primum, duodecim instituti sunt: & olim quidem ad perquirenda & conscribenda SS. Martyrum gesta: cum tempore verò, & hodie præsertim, ad Bullas Ecclesiarum ac Monasteriorum in Curia expediendas sunt deputati: qui, sicut Doctores & Notarios publicos creandi, spurios legitimandi & similibus privilegiis, sic etiam præcedentiæ, olim aliquando ante ipsos Archi- & Episcopos, teste *cit. Jacobatio art. 5. n. 4.* hodie istis proximæ gaudent prærogativâ, Barbosa *Jur. Eccles. lib. 1. cap. 23. à n. 7.* Posteriores sive non-Participantes &, ut etiam vocantur, Honorarii ac Titulares Protonotarii, propter invalescentem eorum numerum cum tempore non parùm evilerunt; ut hodie iis tantùm clericis Secularibus, qui Prælaturâ aut dignitatem non obtinent, præferantur & minoribus, quàm Participantes, gaudeant prærogativis, Barbosa *l. cit. à n. 15. & 34.*

27. In ipsâ Ecclesiâ Cathedrali, licet de Jure post Episcopum primus Archidiacono, & huic proximus locus Archipresbytero sive Decano, tanquam Vicariis Episcopi Natis, competat: Consuetudo tamen in multis Ecclesiis alia est: & in Germania nostra Archidiaconum passim præcedunt Præpositus & Decanus: quos Archidiaconus & cæteri Canonici, ferè antiquitatis ordine servatò, sequuntur. Cathedrales autem immediatè & eodem ferè Ordine excipiunt Canonici Ecclesiarum Collegiatarum: quos Rectores curati, Plebani & Ecclesiarum Parochialium presbyteri sequuntur, *cit. Boërius p. 1. n. 23 & 24. & Barbosa cap. 19. à n. 65.* quorum prior à n. 25. posterior

de *Offic. Episc. alleg. 78. à n. 27.* & Tamburinus *cit. disp. 25. tota* plura dabunt de præcedentiis clericorum, Congregationum Regularium & Confraternitatum: de quibus hòc locò non præmittendum est

Dubium, quis judex sit controversiarum, quæ inter eas non rarò, & aliquando cum magna populi offensione moventur de præcedentiâ, sive honorarii loco in deductionibus funerum, processionibus publicis &c. earum enim, saltem inter Confraternitates laicorum exortarum, cognitionem Seculari judici adstruit Carolus de Grassis *de Effect. Cleric. eff. 1. n. 613.* Alii contrà eam soli Ecclesiastico competere indistinctè volunt, apud Salgado *de Regia protect. p. 2. cap. 9. à n. 1.* Ego, mediam viam tenendam, & utrique Opinioni aliquid tribuendum, existimo.

Et primò quidem, ejusmodi controversias inter personas, conventus & alias communitates Ecclesiasticas, etiam exemptas, atque etiam inter Confraternitates laicorum, in ipsis funerum deductionibus & publicis processionibus ortas, ad sedandas rixas, tumultum & scandala evitanda componere, ad Episcopum spectat, ex decreto S. Synodi Trident. *Sess. 25. cap. 13. de Regular.* Ratio est; quia ejusmodi deductiones & processiones sunt actiones spirituales & ad finem supernaturalem ex sua institutione ordinatæ, Navarrus *Consil. 3. de Foro compet. n. 6.* de actionibus autem spiritualibus cognoscere & pronuntiare: utque eæ cum Christiani populi ædificatione, debitò modò & ordine, sine tumultu & scandalo peragantur, Ecclesiasticæ, non Secularis est potestatis, *can. 1. disp. 96. c. Decernimus 2. de Judiciis &c.* Cui compositioni licet, quòd amicabile & extrajudicialis sit: & præjudicium, quod assert, institutò, non solùm Petitorio, sed etiam Posses-

Possefforiò ordinariò reparari facile queat, fieri possit: & quia res dilationem non patitur, ferè soleat, *Appellatione*, quoad effectum suspensivum, *remotà*) summa tamen aliqua cognitio sive informatio extrajudicialis ab Episcopo præmittenda, & præcedentia attribuenda imprimis est Ordini, cui favet loci Consuetudo, *arg. c. Cum olim 6. de Consuet. Baldus in c. cit. à n. 1.* dein ei, qui est in possessione etiam per unicum actum acquisita: & demum ei, qui antiquior est in loco, juxta *Constitutionem* Gregorii XIII. quæ incipit *Exposuit* editam 15. Jul. 1583. Si verò hujusmodi Consuetudo, quasi possessio & antiquitas de præcedentia certantium partium neutri magis favere videantur, Ordo vel Confraternitas dignior, fundatione antiquior aut aliàs magis privilegiatus erit præferendus, *citt. Salgado à n. 18. Barbosa alleg. 78. à n. 27. & Frances de Eccles. Cathed. cap. 25. à n. 376.*

29. Secundo, si inter eosdem orta controversia, institutò processu in iudicium deducatur, in Petitorio, sive cum de ipso præcedendi jure quæstio est, uti etiam in Possessorio adipiscendæ possessionis & quotiescunque Juris quæstio immiscetur, aut reus super ea conventus persona Ordo, congregatio, vel alia communitas Ecclesiastica est, de ea cognoscere ac pronuntiare iudex tantum Ecclesiasticus potest; quia jurisdictionem posteriori etiam in reo, qui convenitur & forum Ecclesiasticum sortitur: prioribus autem casibus saltem in causa fundatam habet; quòd, ut dictum, propositæ deductiones & processiones easque instituendi modus & ordo, aliquid spirituale, aut huic annexum aut ad spirituale præparatorium sint; de spirituali autem & huic annexo, *juxta can. 1. C. c. Decernimus citt. & de ejus*

preparatorii etiam cognoscere ad iudicem Ecclesiasticum spectet; quia præparatorium ad actionem & ista ad eundem referuntur: & qui est præparatus, etiam iudex sit præparatorii sive præparatoris, per tradita à Baldo in *l. Ordinarius 19. C. de R. V. à n. 2.*

Tertio, si iudiciò Possessorio de præcedentia quasi possessione retinenda vel recuperanda periona vel communitas secularis conveniatur, de controversia cognoscere & pronuntiare etiam potest Secularem posse, apud *citt. Frances n. 179. plures defendunt & sustinet Barbosa cit. alleg. 78. n. 42.* quia hujusmodi cognitio ferè versatur circa factum, scilicet an quibus præcedentia quasi possessio accipitur, retinetur, turbatur vel amittitur, qui, cum aliquid merè temporale sit non apparet, cur ejusmodi Possessorio præcedenti reus laicus conveniri nequeat coram iudice seculari. Atque hæc causa fuit, cur non ita pridem, cum hujusmodi Consules & alii Officiales: imò etiam Consularii quidam Electorales in B. Virginia Speciosa, sive Academici temporali causa subsellia, Academiæ Rectori, illiusque personis eam frequentantibus, Professoribus & clero competenti, occupare inciperent & amicabiliter moniti non obnerent, causa ad Serenissimum Electorem Principem ac Dominum nostrum delata: & Clementissimò istius decretò illi à sella subsellii depulsi, & Academia in spectulis illius & aliis laicis non competenti prærogativæ quasi possessione sola licenti conservata.

Casu etiam, quò persona secularis aut earum communitates de præcedentia non ex alicujus Confraternitatis prærogativa in Ecclesia, aut fundationis, constitutionis vel alio Ecclesiastico titulo, sed ratione nobilitatis, dignitatis aut alterius

muneris publici vel causa merè temporalis sibi competente, contendunt: licet de ea in Ecclesia vel Supplicatione exortam litem, ad tumultum & scandala evitanda componere Episcopus valeat, *arg. cap. 13. cit. de ea tamen, tam in Petitorio quam Possessorio, cognitio definitioque judicialis competit judici Seculari; cum ejusmodi precedentia jus neque spirituale neque huic, nisi merè per accidens, sit conjunctum.*

33. Ratione Jurisdictionis Majoribus debetur Obedientia: quæ Rubricæ hujus pars altera est, & exigit in primis, ut ei, cui debetur, exhibeatur reverentia: deinde, ut justa ejus mandata excipiantur & observentur: demum, ut ei in judicio pareatur: nisi subditus ab hoc per interpositam appellationem vel recusationem absolvatur, vel ei controversia ab ipso superiore moveatur, *Glossa in can. 1. V. Obedientiam dist. 93. Hostiens. in Summa hic n. 2.*

Debentur autem his modis Obedientia majoribus vel Maximè ratione jurisdictionis Ecclesiasticæ, ut sunt summus Pontifex, ab eoque Ecclesiis & fidelibus regendis pascendisque præpositi Prælati inferiores: quibus ea non à clericis & aliis personis Ecclesiasticis duntaxat, sed à laicis quoque ipsis, & ab istorum Principibus ac Magistratibus, quoad spiritualia, sive ea, quæ ad cultum Divinum & animarum salutem spectant, exhibenda est, *c. Si quis 2. c. Omnes 4. & c. Solita 6. ubi quoad ista Regalis & Imperatoria majestas summo Pontifici subiecta dicitur à Christo, B. Petro istiusque successoribus Pastorem curam & fidelium regimen generaliter, sine distinctione vel exceptione, committente verbis: Quæcumque ligaveris super terram &c. Matth. cap. 16. v. 18. & Pæse oves meas Joan. cap. 21. v. 17.*

TITULUS XXXIV.

De Treuga & Pace.

SUMMARIUM.

1. Ratio Ordinis,	9. Etiam bellò jam captò, offeratur.
2. Etymon & natura Belli,	10. Verè justum ex utraque parte esse nequit.
3. Defensivi & Offensivi:	11. In justo licita sunt, necessaria ad Victoriàm.
4. Quorum utrumque licitum est,	12. Illicita autem, I. Amuletta Magica.
5. Si legitimè auctoritate,	13. II. Venenatio armorum, ammona, somium:
6. Ex justa causa,	14. Non etiam insidia & stratagemata.
7. Et recta intentione suscipiatur.	Uu uu
8. Geri nequit, si ab adversa parte comperens satisfactio,	15. III.